

ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS MELLÉKLET

Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet
Research Institute of Organic Agriculture
Forschungsinstitut für biologischen Landbau
PARTNER OF FIBL SWITZERLAND

Szőlő növényvédelem újragondolva

A fenti címmel rendezett szakmai tanácskozást a Biocont Magyarország Kft., az ÖMKi, a Hungária Öko Garancia Kft. és a Farmcenter Kft. augusztus 2-án Tolcsván. A rendezvény immár hagyománynak is tekinthető, hiszen harmadik éve kerül megrendezésre. A szakmai napnak a szépen felújított, Szirmay-Waldbott kastély adott méltó helyszínt. A nagyszámú, mintegy 80 regisztrált résztvevő is bizonyítja, hogy a téma igencsak aktuális és a figyelem középpontjában áll. Több borvidékről is érkeztek résztvevők a rendezvényre.

Wille-Baumkauff Márta ismerteti a Vindependent Egyesület munkáját
Fotó: Princzinger G.

Dr. Bihari Zoltán, a tarcali Tokaji Borvidék Szőlészeti és Borászati Kutatóintézet igazgatójának köszöntője után, Wille-Baumkauff Márta, a Pendits Pincészet tulajdonosa bemutatta a Vindependent érdekvéviselői szervezetet. Wille-Baumkauff Márta a Vindependent tevékenységének sikeréért is említette azt a jogszabály módosítást, amely lehetővé tette a pezsgőkészítést kisebb borászatok számára is.

Az egyesület várja soraiba a kis- és középméretű családi pincészeteket (www.vindependent.hu).

Dr. Dula Bencéné, és Pableczki Bence előadásaikban különösen fontos témát érintettek. Néhány éve a hazai szőlőtermesztők feszült figyelemmel kísérik a szőlő aranyszínű, sárgaság fitoplazma (Grapevine Flavescence dorée - FD), és vektora, az amerikai szőlőkabóca

(*Scaphoideus titanus*) előretörését. A kórokozót elsőként 2013. szeptemberében mutatták ki Magyarországon. Dr. Dula Bencéné felhívta a figyelmet a kabócák, mint vektorok aggasztó terjedésére és az ebben rejlő kockázatra. Tájékoztatta a résztvevőket, hogy a NÉBIH munkacsoportot hozott létre, mely tanácskozásain a kártevő és a kórokozó elleni hatékony fellépés kidolgozásán munkálkodik. Azóta elkészült a jogszabály módosítás tervezete is, mely országos szinten kötelezővé tenné a kabócák elleni inszekticidés védekezést.

Huszár Jenő (Farmcenter Kft.) felhívta a figyelmet a permetezőkre, illetve a fűvőkák karbantartásának szükségességére. Sokszor a termelők nem tulajdonítanak kellő jelentőséget a kijuttatás géprendszerének karbantartására, pedig annak állapota a hatékony növényvédelem egyik kulcskérdése - különösképpen a felszívódó szereket nem alkalmazó, ökológiai növényvédelemben.

Az ÖMKi munkatársa, Dr. Donkó Ádám bemutatta a 2012-ben kezdődött, szőlősorköz-magkeverékek vizsgálatára irányuló, úgynevezett on-farm kísérletet, mely immár az ország hét borvidékének több mint húsz pincészeténél valósult meg. A hallgatóság megismerhette a szőlősorközben leginkább eredményes, honos, évelő növényfajok listáját, valamint betekintést kaptak a második éve futó talajnedvesség-vizsgálatok eredményeibe is. A mérések azt mutatják, hogy a fűfélékkel (pl. angol perje) gypesít-

Dr. Dula Bencéné Fotó: Princzinger G.

ÖSTERMELO

Gazdálkodók lapja

ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS MELLÉKLET

tett sorközök a talaj mélyebb rétegeiben egyértelműen hátrányt szenvednek, ami a talajnedvességet illeti. A fajgazdag, megfelelő növényekből (pl. fehér here, baltacím, lándzsás útifű) összeállított keverékek, ezzel ellentétben kedvezőek a talaj vízháztartása szempontjából. Az ÖMKi önálló kiadványt tervez a 2017-es évben megjeleníteni, amely bemutatja az elmúlt öt év sorköz-

A terepi bemutatón is folytatódott a szakmai egyeztetés Fotó: Princzinger G.

takaró-kutatásának eredményeit, technológiai javaslatait.

Kőrös Tamás ismertette a Biocont Magyarország Kft. ökológiai szőlőtermesztésben alkalmazható készítményeit. A cég bevált szereket és komplett védekezési technológiát ajánl az ökológiai növényvédelemhez. Egyes készítmények tapadásfokozóként, növénykondicionálóként, konvencionális technológiáknak is jó kiegészítői.

Allacherné Szépkuthy Katalin (Hungária Öko Garancia Kft.) az ökológiai gazdaságok tanúsításának folyamatát ismertette. Ahhoz, hogy az áru, termék megkapja a bio

tanúsítványt, adott feltételrendszernek kell megfelelnie, melyről bővebben a két hazai ellenőrző szervezet tud felvilágosítást adni: www.okogarancia.hu, www.biokontroll.hu.

A program utolsó pontja Dálnoki Kovács Attila részletes prezentációja és a terepi bemutató volt. A Tokaj Oremus Pincészet szőlőterületeinek egy részén már több éve ökológiai növényvédelmet folytat. A hallgatóság megismerkedhetett az idei év eddigi kihívásaival, tapasztalataival és az ökológiai növényvédelem alkalmazott elemeivel. A szőlészeti bemutató során lehetőség nyílt kérdések feltevésére, és további részletek megvitatására. A rendezvény ezzel az élénk szakmai párbeszéddel zárult.

Dálnoki Kovács Attila, a Tokaj Oremus Kft. ökológiai növényvédelmi tapasztalatait ismerteti
Fotó: Princzinger G.

Dr. Donkó Ádám
ÖMKi

Tájfajta paradicsom kóstolók

Az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézetben (ÖMKi) 2012-ben indult el a tájfajta paradicsomok összehasonlító kísérlete. Kutatásunk során olyan tájfajtákat igyekeztünk szelektálni, melyek sikeresen termesztethők az ökológiai gazdálkodás előírásai szerint és nemzetközi mércével mérve is kiváló gasztronómiai minőséget képesek elérni.

Céljaink elérése érdekében 2012-2014 között a Növényi Diverzitás Központból kértünk ki tájfajta vetőmagokat, melyeket igyekeztünk a begyűjtés helyéhez legközelebb lévő gazdálkodókhoz kijuttatni. A gazdák jegyzőkönyvezték a fajták legfontosabb értékmérő tulajdonságait. Ennek eredményeként az évek alatt sikerült kiválogatnunk azt a tíz tájfajtát, melyet érdemesnek tartunk arra, hogy tovább folytassuk vele a kutatásunkat, már a feldolgozás és a termékfejlesztés irányába. Arra törekszünk, hogy a paradicsomokat minél szélesebb körben bemutathassuk és megismertethessük a gazdálkodókkal, feldolgozókkal,

éttermekkel és fogyasztókkal.

Az idei évben három helyszínen tartottunk kóstolót. Mindenhol tíz tájfajtát és két kontroll bejegyzett fajtát kóstoltattunk. A paradicsomok a Szent István Egyetem Soroksári Tangazdaságának Ökológiai Gazdálkodás Ágazatából érkeztek. A tesztlapunk hat paramétert (kinézet, édesség, savasság, ízintenzitás, héjszilárdság és összbenyomás) tartalmazott, melyet 1-5-ig tartó pontozással kellett értékelni.

2016. augusztus 17-én elsőnek a Budapest, Wekerle telepen található különleges gasztronómiát népszerűsítő, tudatos vásárlókra alapozó Másik boltban kóstoltattunk. A szedés előtti komoly esőzések miatt a paradicsomok külleme és íze is rosszabb volt a megszokottnál, ami az

összesített eredményekben is látszódik (1. ábra). A kóstoló résztvevői nagy részben fogyasztók voltak, és a helyszínen 14 ívet töltöttek ki. A tesztelők fegyelmesen, türelmesen kitöltötték a tesztlapokat és nem okozott gondot a szempontok értelmezése sem.

2016. augusztus 22-én Molnár B. Tamás a Magyar Gasztronómiai Egyesület elnöke szervezésével séfek, szakírók és gazdák kóstolták meg a tájfajta paradicsomokat. A séfek a kinézetet illetően megértőbbek voltak, míg az

ízintenzitásban sokkal szigorúbbak, mint az átlagfogyasztók. Többük talált olyan tájfajtát, melyet örömmel használna fel az éttermi konyhában is. Tíz értékelőlap alapján

a legtöbb pontot a Mátrafüredi ökörszív, a paprikaalakú Gyöngyös és a sárga színű Ceglédi kapta (1. ábra).

2016. augusztus 26-án az Élő Tisza Szövetség Városmajori Termelői Piacon mutattuk be a tájfajta paradicsomokat a piacon vásároló nagyközönségnek. Ezen a helyszínen a fogyasztóknak gondot okozott a kérdőív értelmezése és hozsadalmas kitöltése, ezért több hiányos tesztlapot kaptunk vissza. Az értékelhető lapok száma tíz darab volt. A legmagasabb

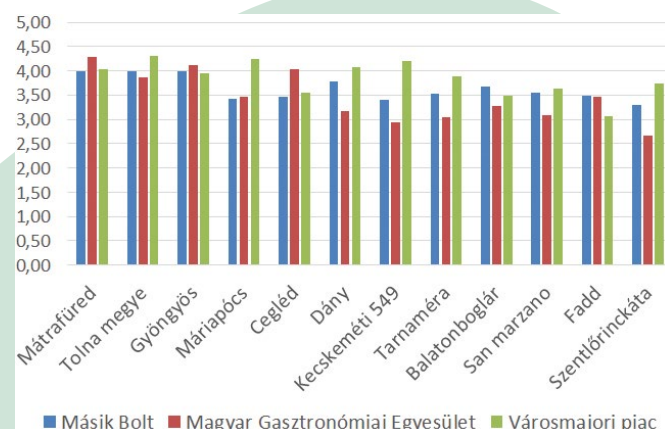
pontszámot a nagy szemű befőzésre alkalmas rongyos tájfajta, a Tolna megye kapta, melyet a Máriapócsi kóstóparadicsom követett.

2016. szeptember 1-én rendezte meg az ÖMKi az idei év első bioszója szakmai napját, a Debreceni Egyetem AKIT Karcagi Kutatóintézetében. A szakmai nap célja az ökológiai gazdálkodás általános kérdéseiben belül, az ökológiai szójatermesztés aktuális helyzetének, agrotechnikai feltételeinek, valamint az ÖMKi on-farm kísérleteinek és ökológiai szójatermesztési kutatásainak a bemutatása volt.

Szakmai napok az ökológiai gazdálkodásról és az ökológiai szójatermesztésről

A téma jelentőségét az adta, hogy – bár az elmúlt évben a hazai szójatermesztés a várakozásoknak megfelelően jelentősen növekedett (termeléshez kötött támogatások, zöldítés hatására), és meghaladta a 70 000 ha-t, még mindig messze elmarad a hazai agro-ökológiai potenciál adta lehetőségekhez képest. A szója ágazaton belül az ökológiai szójatermesztés is meghaladta az 1200 ha-t, azonban az ökológiai művelésű szántó részarányából még így is alig ha-

A három kóstoló összesített átlageredményét tartalmazó diagramon látszódik, hogy több tájfajta is jobban szerepelt a kóstolókon, mint a kontroll Kecskeméti 549 és a San Marzano fajták. Összességében a nagyszemű paradicsomok végeztek a legjobb helyeken (Mátrafüred, Tolna megye, Gyöngyös). Az édességével kitűnő Máriapócsi kóktél, valamint a sárga színe okán is megkapó Ceglédi tájfajta is előkelő helyen végzett.

Három helyszínen történtő tájfajta paradicsom kóstoltatás átlagértéke

A következő időszakban tovább folytatjuk a tíz tájfajta tesztelését. A kutatásunk újabb állomásaként elkészültek a kísérleti feldolgozott termékek is. Idén a vizsgált fajtából készült lé és (az arra megfelelő fajtából) aszalvány, sűrítvény, illetve peszto is. Szeretnénk, ha a jövő évben megindulna a termékfejlesztés, és partnereinkkel együttműködve kialakulna egy értékesítési lánc, aminek eredményeként a fogyasztók is mielőbb találkozhatnak a tájfajta paradicsomokkal frissen és feldolgozott formában is.

Cseperkálóné Mirek Barbara
ÖMKi

ladja meg a 2%-ot (míg pl. Ausztriában a bioszója termőterülete csaknem tízszerese a hazainak).

A tanácskozáson összesen mintegy 40, a témában érintett, illetve érdeklődő gazdálkodó, szaktanácsadó és kutató vett részt. A program az ÖMKi bemutatásával kezdődött, Papp Orsolya ügyvezető-helyettes előadása által, aki kitért az ÖMKi részvételi alapon működő on-farm kutatási hálózatára, a hazai és nemzetközi pályázatokhoz való kapcsolódásaira, a szakmai szervezetekkel, oktató- és kutatóintézetekkel, és elsősorban a biogazdálkodókkal való együttműködésre. Az előadások a rendezvénynek otthont adó Karcagi Kutatóinté-

zet bemutatásával folytatódott, Dr. Zsembeli József igazgató által, aki több olyan kutatási témát is bemutatott, amelyek az ökológiai gazdálkodás számára is nagy jelentőséggel bírnak, pl. a tájnémesítés, az alternatív kiscgabonák, a redukált talajművelés és a gyeptermelés. Borbélyné Dr. Hunyadi Éva az ökológiai szójatermesztés jelentőségét és az ÖMKi szója on-farm kutatásainak eredményeit ismertette, amely 2013-tól évente 4-5 gazdaságban kerül beállításra, a rendelkezésre álló gépekkel kivitelezhető makroparcellákon, illetve kisparcellás, polifaktorális kísérletekkel is kiegészül a Szent István Egyetem Soroksári Kísérleti Telepén. A fajtateszt mellett magkezelési variánsok, talajkezelés és növénykondicionálás is megvalósul, ami az ökológiai gazdálkodás előírásrendszerének is megfelelő természetstechnológiai fejlesztéseket tesz lehetővé, a termés mennyiségi és minőségi javítása és stabilitása érdekében. Az elmúlt években ugyanis az országos termésátlagok gyakran 2 t/ha alatt maradtak, a fehérjetartalom pedig – ahogy a tavalyi év is mutatta – ugyanúgy jelentős ingadozásokra képes, mint a termésmennyiség. Sok termőhelyen a 35%-ot sem érte el. Emellett a tavalyi rendkívül aszályos évben az egyetlen öntözött alföldi kísérleti helyszínen, kiválóan megmutatkozott az öntözés terménynövelő hatása is, az öntözetlen terület 1-1,5 t/ha-t alig meghaladó termésátlagát csaknem megduplázta.

A 2016-os év az átlagosnál jóval csapadékosabb nyara nem csak a szójának, hanem a gyomoknak is kedvezett, ami jelentős többletmunkát rótt a biogazdákra. Ugyanakkor a kórtani felvételezések során a bioterületeken jelentős fertőzöttséget nem tapasztaltunk, néhány százalékban mérhető peronoszpóra illetve baktériumos levélfoltosság fordult elő,

ami aláhúzza a szója értékét az ökológiai gazdálkodásban, ebben a vonatkozásban is. A kártevők közül a poloskafajok előfordulása a szójában egyre gyakoribb, de jelentős károkat egyelőre nem okozott.

Következő előadóként Dr. Mándi Lajosné, a Lajtagazd Kft. fejlesztési osztályvezetője ismertette a Magyar Szója Non-profit Kft. szója kutatási projektjének eredményeit, melynek során fajta- és termesztéstechnológiai tesztekkel állították be az ország több pontján. Részletesen elemezte a sikeres szójatermesztés egyes agrotechnikai elemeit a vetéstől a betakarításig, illetve bemutatta azokat az agrotechnikai lehetőségeket, amelyek a mechanikai gyomszabályozás során az ökológiai gazdálkodásban is sikeresen bevezethetők, például a viszonylag fejlettebb szójaállományban is alkalmazható gyomfűsűt, illetve sorközművelő eszközöket.

A szántóföldi szemlének otthont adó Hubai Kft-t, Hubai Imre igazgató mutatta be, kitérve a több évtizede ökológiai gazdálkodást folytató gazdaság tevékenységeire, a biodinamikus gazdálkodás sajátosságaira. A gazdaságban ökológiai állattartás is megvalósul, így különösen fontosnak tartják a fehérjetakarmányok biztosítását. Annál is inkább, mert törekszenek „a földtől az asztalig” elv megvalósítására, vagyis a minél magasabb szintű termékfeldolgozásra. Földi Mihály, az ÖMKi szakreferense a kalászos gabonafélék kutatási eredményeit foglalta össze, különösen azokra a fajtatesztetekre vonatkozóan, amik a térség ökológiai gazdaságaiban kerültek beállításra.

A szakmai nap következő előadója Kanyó Zsolt (Biokontroll Hungária Kft.) volt, aki a BioSuisse követelményrendszer fontosabb kritériumaival ismertette meg a hallgatóságot. Legfontosabb kritérium a gazdaság teljes átállítása ökotermesztésre, mivel gyakori, hogy csak egyes ágazatok pl. a növénytermesztés áll át, az állattenyésztés pedig konvencionális marad. Mindazonáltal olyan piacok is megnyílnak e tanúsítás birtokában a termelő előtt, ahol közvetlenül a felhasználóval alakíthat ki hosszabb távú, stabil kapcsolatot az értékesítés során.

Délután szántóföldi szemlével folytatódott a szakmai nap, ahol Hubai Imre, a Hubai Kft. igazgatója mutatta be a gazdaság területeit, a napraforgó és a szója termesztési technológiáját, a tápanyagellátástól és talaj-előkészítéstől kezdve a növényápolásig. Az idei on-farm szója fajtatesztetek során az ÖMKi a Pannónia Kincse szójafajta mellé további három közepérésű szójafajtát állított be, amelyek betakarításáig még 2-3 hét szükségeltetik, a terméskilátások azonban biztatóak.

A szakmai nap sorozat következő állomása szeptember 15-16-án, a Dunántúlon, Tornyiszentmiklóson lesz, a második programnapon pedig a Lajtamag Kft. hédervári telephelyén folytatódik, majd ausztriai gazdaságlátogatásokkal zárul.

**Borbélyné
Dr. Hunyadi Éva**
ÖMKI

Összefoglaló a Healthy Minor Cereals (HMC) projekt 3. éves találkozásáról (Potsdam, 2016. május 10-11.)

A Healthy Minor Cereals (HMC, azaz Egészséges Kisgabonák) FP7 Európai Uniók együttműködési projekt idei konzorcium-találkozóját a németországi Potsdamban tartották meg május 10-11-én, a 16 partnerintézmény és az egyes munkacsoport-vezetők részvételével. Az ÖMKI képviselőjében Dr. Drexler Dóra és Martina Vresak látogatott el a rendezvényre, melynek két intézmény, az Institut für Getreideverarbeitung (IGV, Gabonafeldolgozó Intézet) és az Institut für Lebensmittel- und Umweltforschung (ILU, Élelmiszer- és Környezetkutatási Intézet) adtak otthont.

A résztvevőket Dr. Dagmar Janovská, a projekt vezetője és a fogadó intézmények képviselői, Dr. Karsten Schmidt (ILU) és János Petrusan (IGV) üdvözltek. Köszöntőjüket követően kezdődött meg az egyes munkacsoportok bemutatása (WP). Új eredményként szó esett néhány kiválasztott kisgabona-fajta sorozatmintáinak genetikai változékonyságáról és kapcsolatáról. Megtudhattuk továbbá, az első eredményeket a tönke, az alakor, a zab és a búza bioaktív alkotóelemeinek elemzéséről is: a Sabancı Egyetem (Törökország) kutatói által humán sejtkultúrákon végzett kísérlet alátámasztotta, hogy bizonyos jótékony vegyületek, mint például a polifenolok, segíthetnek a szabadgyökök okozta emberi sejtoxidáció mértékének csökkentésében. Az egyes prezentációk közötti időben lehetőség nyílt a még nyitott kérdések megvitatására, így például szó esett, a vizsgálatok folytatásához kiválasztandó szaporítóanyagokról is. Mivel az előadások és az azok közötti párbeszéd folyamatos, élénk figyelmet igényeltek, a résztvevők nagy örömmel fogadták és fogyasztották a frissítőként, a napsütéses

kertben felszolgált, az IGV sütőipari részlegében készített finomabbnál finomabb péksüteményeket.

A második nap három előadással kezdődött, melyek keretében a kisgabonák értékesítési lehetőségeit vitatták meg a résztvevők, esettanulmányok alapján. Csehországról megtudhattuk, hogy vidékein tradicionálisnak számít az ún. „csupasz zab” termesztése és azt is, hogy nemzeti konyhájuk előszeretettel használja a teljes kiőrlésűként főzött gabonákat, melyeket „gabonarizs körteként” emlegetnek – ez a tradíció lehet a kulcsa a kisgabonák újbóli térhódításának az országban, így ugyanis ezek ismét a mindennapi táplálkozás részévé válhatnak a jövőben. Délután lehetőség nyílt az ILU és az IGV kutatólaboratóriumainak, illetve a kísérleti sütőipari egységek megtekintésére, ahol pékek és cukrászok számára szakképzéseken való részvételre is lehetőséget adnak.

A kétnapos találkozó a projekt következő szakaszára vonatkozó feladatok megvitatásával, a kisgabonák termesztésének, használatának elterjesztésére irányuló, közös egyeztetéssel zárult. Átfogó következtetésként leszögezhetjük, hogy több kisgabona magas fitokémiai vegyülettartalommal bír, ami jó hatást fejthet ki az emberi egészségre. Ahhoz azonban, hogy a gabonatermékek tápértéke magas maradjon, a feldolgozási módszereken és a végtermék-gyártás (például az alapanyagok extrudálási és sütési) folyamatait optimalizálni szükséges, melynek mikéntjére a kutatások folytatása fogja megadni a választ.

A projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatás-fejlesztési projekt támogatásával indult, a 613609 számú támogatási szerződésben foglaltak szerint.

Martina Vresak
ÖMKI

Az ökológiai gazdálkodás ellenőrzése – merre tovább?

Ezt a cikket úgy is kezdhetsz, hogy valamikor a múlt években, néhány termelő úgy döntött, hogy nem lép a mezőgazdaság kemizálásának útjára, és megkülönböztetve saját magukat a többi, kemizációt választó gazdálkodótól, önkéntes védjegyszövetséget, és hozzá kapcsolódó önkéntes ellenőrzési rendszert állítottak fel. Alapelveik egyszerűek voltak, a kemizált földnek legalább 2 évre van szüksége, hogy visszatérjen bele az élet, és azon védjegyzett bioterméket állítsanak elő. Meghatározták azon anyagok sorát, amelyekről azt gondolták, hogy trágyázószereként, növényvédőszerként, takarmányként, istállók fertőtlenítésére, majd élelmiszer feldolgozás során használhatók. A védjegyeket viszonylag hamar utánozni, másolni, hamisítani kezdték, így a gazdálkodók jogi védelmet kerestek. Ez a jogi védelem 1992 óta él, 2007-től kiterjesztve az állati termékekből készült élelmiszerekre is. Ma az ökológiai termelésbe beleértendő az elsődleges termelés, feldolgozás, csomagolás, címkézés, tárolás valamennyi lépése: növényi termékek, vadon termő növények és gombák, mikroalgák, haszonállatok és tenyésztett víziállatok, méhek. A kiskereskedelmi forgalomba kerülő termékek címkéit az EU bio lógójával kell ellátni. Az EU öko követelményrendszere egyenértékű az USA és Kanada öko programjának tartalmával. A gazdálkodókat az EU anyagilag is támogatja, Magyarországon a harmadik, termelőknek kiírt támogatási ciklus zajlik (ÖKO-VP), de érezzük a bejelentkezők számából, hogy az állattartók, feldolgozók korábbi önkéntes ellenőrzése és tanúsítása kötelezővé vált, sőt az ellenőrző és tanúsító szervezetek a tagállami élelmiszerlánc-felügyeleti rendszer részeként működnek.

E cikk apropója, hogy a magyar ellenőrzési rendszer májusban egy felügyeleti auditon esett át, az Európai Bizottság Egészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Igazgatóság munkatársai vizsgálták a rendszer működését. A jelentés még nem készült el, de véglegesítése után nyilvános lesz az Igazgatóság honlapján. Az alábbiakban néhány általános problémát, hiányosságot szeretnénk összefoglalni - kiemelve, hogy a rendszer gyenge pontjaival eddig is tisztában voltunk.

Az üzem és a tevékenységek meghatározása: Annak elenére, hogy kifejezetten szisztematikusan dolgozunk, és minden évben áttekintjük és aktualizáljuk az ügyfeleink adatközlőjét, nem elég pontosak az adatok, amelyeket a vállalkozások nyilvántartanak magukról, illetve amelyet átadnak nekünk. A követelmény viszonylag egyszerű: legyen egy leírás arról, milyen helyszíneken (földterületek, telephelyek, épületek) folyik a vállalkozás tevékenysége. Legyen meghatározva, mi pontosan a tevékenység, mi a kibocsátott termék (hogyan van csomagolva, milyen címkét kap).

Nyomon követés hiányosságai. Minden élelmiszer és takarmány előállítónak olyan nyilvántartásokat kell vezetni, amelyből visszakövethető, hogy pontosan milyen anyagokat használt fel a termékei előállításához, és hogy ezeket a termékeket ő kiknek, milyen azonosítóval adta el. Nagyon komoly pontosságot igényel valamennyi vásárolt anyag (beszállítója, kereskedelmi neve és tételazonosítója) vásárlásának és felhasználásának nyilvántartása, márpedig ez ma már követelmény. Tételazonosítót (gyártási azonosítót) minden terméken kell használni, mezőgazdasági terme-

lőknél, azoknál a termékeknél, amiket jellemzően egy alkalommal aratnak és ömlesztve tárolnak, ez minimálisan a termelés éve. Más esetekben a betakarítás, a gyártás napja a tétel azonosítója. Sajnos minden olyan esetben, ha nem azonosítható pontosan, hogy milyen kereskedelmi nevű és milyen szavatossági idejű alapanyagot használt fel egy adott gazdasági szereplő egy élelmiszer előállításához, az adott termék nyomon követése nem biztosított, így a gazdasági szereplő, ezen tevékenysége nem igazolható.

Lejárt szavatosságú termékek elkülönítése: Általános probléma, hogy a lejárt szavatosságú inputanyagok, félkész és késztermékek nincsenek elkülönítve. A növényvédőszer-raktárban a lejárt növényvédőszerkeket, az állatgyógyászati termékek hűtőjében a lejárt szavatosságú állatgyógyászati termékeket, a feldolgozó üzemből az ilyen alapanyagokat, félkész és késztermékeket elkülönítve, megjelölve kell tárolni, és rendszeresen gondoskodni kell ezen termékek elszállításáról. A tárolás körülményei sokszor hagynak kívánnivalót maguk után: a veszélyes anyagok (a növényvédőszerkeket és állatgyógyászati termékek ilyenek) zárt helyen tárolandók. Az élelmiszer, takarmány a növényvédőszer raktárban, gyógyszerhűtőben nem tárolható.

Önellenőrzések bizonyítékai: a tanúsított vállalkozásoktól elvárt a tudatosság, olyan mechanizmusok kialakítása, melyek garantálják, hogy ne történjen keveredés, szennyeződés. Ennek egyik eszköze az önellenőrzés. Az önellenőrzésről feljegyzéseket kell vezetni. A beszállított, felhasznált, kiszállított alapanyagok, termékek esetén meg kell győződni arról, hogy a terméken, számlán és a szállítóleveleken található információ egyezik-e, azt a terméket, olyan állapotban szállították-e az üzembe, amelyet rendelték.

Ezek azok a témakörök nagyon röviden összefoglalva, melyeken a vállalkozásoknak általában javítaniuk kell. Feltűnő, hogy ezek a témakörök nem annyira az ökológiai termelés problémáit érintik, hanem az alap élelmiszer-előállítás szabályaival kapcsolatosak. Úgy látjuk, nagyon sok új szereplő kapott kedvet a mezőgazdasághoz, illetve az élelmiszer-előállításához. Lehet azon tanakodni, vajon a szabályozók kinek az érdekeit szolgálják. A korlátozások, várakozási idők, mintavételek szükségesek-e vagy nem, de tanúsító szervezetként csak azt a vállalkozást és azt a tevékenységét tanúsíthatjuk le, amely a vonatkozó szabályozóknak megfelel. Ugyanakkor folyamatosan jelezzük a jogalkotónak, illetve a NÉBIH megfelelő osztályainak, ha a szabályozók hiányosak, ellentmondásosak, elavultak. A NÉBIH honlapján elérhető az „Élelmiszerekre vonatkozó jogszabályok jegyzéke”, a legutolsó frissítés után a 71. kiadás (2016.08.22) 92 oldal hosszúságú. Ajánljuk figyelmükbe – és őszintén bízunk abban, hogy megtalálják – azokat a szaktanácsadókat, akik ezeket a szabályozókat ismerik, és értelmezni tudják.

Allacherné Szépkuthy Katalin
Hungária Öko Garancia Kft.